

سال‌هایی که با خبر آغاز می‌شود

در میان اهالی رسانه و البته بخشی از مخاطبان، گویی به سنت تبدیل شده که همه ساله در آستانه سال نو از تعطیلی بخش رسانه‌ای کشور بخصوص مطبوعات چاپی به مدت 20 روز گله کنند. البته از طرف رسانه‌ای‌ها و بخصوص مدیران آنها دلایلی در این زمینه ذکر شده است.

در میان اهالی رسانه و البته بخشی از مخاطبان، گویی به سنت تبدیل شده که همه ساله در آستانه سال نو از تعطیلی بخش رسانه‌ای کشور بخصوص مطبوعات چاپی به مدت 20 روز گله کنند. البته از طرف رسانه‌ای‌ها و بخصوص مدیران آنها دلایلی در این زمینه ذکر شده است.

یکی از دلایل آن نبود مخاطب فعال و جدی در این مدت و بحث‌های مربوط به اقتصاد رسانه است، اما شاید بتوان از زاویه دیگری به ماجرا نگاه کرد. آیا در نوروز و تعطیلات ابتدای سال، ماده اصلی کار خبری یعنی خبر وجود دارد؟ برای پاسخ به این پرسش بد نیست مروری کنیم به همه اتفاقاتی که در زمان عید در ایران با تکیه بر سال‌های بعد از پیروزی انقلاب اسلامی افتاده است.

بهار 1357 است و شاه حتی فکرش را هم نمی‌کند که آخرین نوروز را در ایران می‌گذراند. در پیام نوروزی خود می‌گوید «یکپارچگی ملی به نحوی است که هر تلاشی (علیه کشور و حکومت) محکوم به شکست است.» 11 ماه بعد معلوم می‌شود که او چقدر ساده لوحانه به ماجرا نگاه می‌کرد. همین غرور و البته میلش به نظامی‌گرایی باعث شده بود در همان روزهای عید وزیر دفاع انگلیس به تهران بیاید و قراردادی برای تولید تانک «چیفتن» ببندد؛ قراردادی که بعد از انقلاب هیچ گاه اجرا نشد و این روزها موضوع یک دعوای حقوقی بین دو کشور ایران و انگلیس است. در آن بهار البته اتفاق دیگری هم افتاد. دفتر رادیو و تلویزیون ملی ایران در آلمان، کمتر از یک روز توسط عده‌ای از دانشجویان ایرانی به نشانه اعتراض به سیاست‌های رژیم بخصوص در بعد رسانه‌ای تسخیر شد.

یک سال بعد کشور با حکومتی جدید و مسائل جدید که به دلیل نوپا بودن انقلاب، تعدادشان کم هم نبود دست به گریبان است. این گونه است که در همان روز اول عید، آیت الله طالقانی و بهشتی در کنار هاشمی رفسنجانی و حاج سید جواد، وزیر دادگستری دولت موقت و بنی صدر به کردستان می‌روند تا در مورد مسائل آن منطقه با گروه‌های مسلح مذاکره کنند.

ظاهراً بختیار هم در همین ایام نوروز از بندرعباس می‌گریزد و در همین ایام عید است که ایران از پیمان «سنتو» (پیمانی شامل چند کشور آسیای میانه برای مقابله با شوروی) کنار می‌کشد و سفارت مصر در ایران به دست دانشجویان به نشانه اعتراض به انعقاد پیمان کمپ دیوید تسخیر می‌شود. البته نوروز 58 زمان همه‌پرسی تعیین حکومت آینده کشور هم بود که به رای 98 درصدی مردم به جمهوری اسلامی انجامید و در این بین بازگشایی تئاتر شهر و ایجاد کمیته‌ای برای تغییر نام خیابان‌ها هم در میان اخبار جالب عید بود.

سال 59 دیگر از آن همه اتفاق سال قبل خبری نیست. تنها اخبار جالب اولتیماتوم دولت به نوارفروشان و دکه داران تهران است که بساطشان را هر چه زودتر جمع کنند و البته درخواست از همگان برای تحویل اسلحه‌های زمان انقلاب.

یک سال بعد اولین نامگذاری سال‌ها در ایران اتفاق می‌افتد و امام خمینی سال 1360 را سال «رحمت، برادری و حکومت قانون» می‌نامند. البته برخی که راه خود را از امام و انقلاب جدا کرده بودند این شعار را نشنیده گرفتند و در همان روزهای عید، آیت الله عبدالرحیم ربانی شیرازی، نماینده امام در استان فارس را به شهادت رساندند. در دوم فروردین این سال هم یکی از عملیات‌های بزرگ دفاع مقدس با نام فتح المبین آغاز شد که به موفقیت‌های چشمگیری همچون آزادسازی 2500 کیلومتر از اراضی کشور انجامید.

نوروز سال 1367 زمان ایراد یکی از سخنرانی‌های جریان ساز امام خمینی است؛ سخنرانی‌ای که در آن ایشان به تفکیک اسلام آمریکایی

ناب محمدی، پرداختند

پس از این سال تا 1365 اتفاق خاصی در ایام نوروز رخ نمی‌دهد. به تبع فضای سیاسی و اجتماعی کشور پس از شور و حال انقلاب به سمت ثبات می‌رود و البته جنگ بر همه مناسبات مردمی سایه انداخته است. به همین دلیل هم هست که سال 1365، به نام «استقامت» نامگذاری می‌شود.

نوروز سال 1367 زمان ایراد یکی از سخنرانی‌های جریان ساز امام خمینی است. سخنرانی‌ای که در آن ایشان به تفکیک اسلام آمریکایی و اسلام ناب محمدی پرداختند.

یک سال بعد واقعه‌ای در کشور رخ داد که به تعبیر امام خمینی دل ایشان را پر خون و قلبشان را شکست. پس از این که در اواسط دهه 60 آیت الله منتظری به عنوان قائم مقام رهبری انتخاب شد؛ این شخصیت سیاسی در جریان وقایع مختلف این دهه به تعبیر حضرت آیت الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب دچار امتحانی دشوار و خطیر شد و در نتیجه این مسائل در نوروز سال 1368 و پس از یک سلسله نامه نگاری با امام خمینی از این سمت برکنار شد. این نوروز آخرین نوروزی بود که حضرت امام در قید حیات بودند و در خرداد این سال روح ملکوتی ایشان دعوت حق را لبیک گفت.

دو سال بعد و در ایام نوروز 70، تغییری مهم در قوای انتظامی کشور رخ داد و با ترکیب و ادغام سه نیروی شهرانی، ژاندارمری و کمیته انقلاب اسلامی، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران تاسیس شد. رهبر انقلاب نیز محمد سهرابی را به سمت نخستین

فرمانده این نیرو منصوب کردند.

شش سال بعد یک واقعه دیپلماتیک فضای سیاسی کشور را تحت تاثیر خود قرار داد. پس از این که در رستوران میکونوس در آلمان بمبی منفجر شد، دستگاه قضایی این کشور در ادعایی، جمهوری اسلامی ایران و شماری از مسئولان کشور را متهم کرد در جریان این بمبگذاری دست داشتند. همین موضوع باعث ایجاد تنش در رابطه ایران و اتحادیه اروپا شد و سفرای این اتحادیه، نوروز 76 در اقدامی مشترک خاک ایران را ترک کردند. البته مدتی بعد هم خود این سفرا خواستار بازگشت به ایران شدند و یکی یکی به تهران بازگشتند.

سه سال بعد و در حالی که مردم در آخرین روزهای سال 78 در فکر خرید نوروزی خود بودند، سعید حجاریان، یکی از افراد برجسته جناح اصلاح طلب و عضو وقت شورای شهر تهران مورد سوءقصد قرار گرفت. رهبر معظم انقلاب در آن زمان در نامه ای به وزیر کشور از آینده امنیتی کشور ابراز نگرانی کردند و خواستار روشن شدن ابعاد پرونده شدند. همین موضوع هم باعث شد وزارت اطلاعات در همان نوروز 79 اعلام کند ضارب و تیم همراه او را بازداشت کرده است. البته در آن غوغا درخت هزار ساله امامزاده صالح تهران قطع شد تا یک اثر طبیعی و البته تاریخی از بین برود.

سه سال بعد در ایام نوروز 82، کشور در سوگی اقتصادی فرو رفت. محسن نوربخش، رئیس وقت بانک مرکزی و به تعبیر رهبر انقلاب از «مدیران ارشد و پرسابقه جمهوری اسلامی» بر اثر بیماری دار فانی را وداع گفت. در این سال، حمله آمریکا به عراق هم منطقه خاورمیانه را دچار تنش جدیدی کرده بود. سه سال بعد از آن هم در سال 85، مرگ این بار در ورزشگاه آزادی حضور پیدا کرد و جامعه ورزش بخصوص فوتبال را به سوگ برد؛ جایی که هفت نفر از تماشاگران بازی ایران - ژاپن جان خود را در زیر دست و پای جمعیت از دست دادند.

یک سال بعد، ورود یک تیم از سربازان سلطنتی بریتانیا به حریم آبی ایران باعث شد آنان توسط سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بازداشت شوند. ماجرا مثل بمب در جهان صدا کرد و باعث شد فضای کشور و البته بین المللی معطوف این خبر شود. در نهایت این افراد به گفته محمود احمدی نژاد، رئیس جمهور وقت کشورمان براساس رحمت اسلامی آزاد شدند و به کشور خودشان بازگشتند.

سیل قم در سال 88 که به فوت چند نفر و خسارات مالی سنگین انجامید، خبر مهم نوروز آن سال بود. در نوروز 89، وقایعی مانند آبگیری سد کارون 4 و برگزاری نخستین جشن جهانی نوروز مورد توجه رسانه ها قرار گرفت. در نوروز 91، جدال حوزه هنری با برخی سینماگران به دلیل اکران برخی فیلم ها همچون گشت ارشاد و زندگی خصوصی و در نوروز 92، مساله تصادف یک دیپلمات عربستانی با یک شهروند تهرانی و فوت این شهروند مسائلی بود که مورد توجه رسانه ها قرار گرفت؛ هرچند بیرون از مرزهای سرزمینی ایران خبرهای زیادی بود، مثل این که شیخ احمد یاسین، رهبر جنبش حماس در یکی از روزهای نوروز به دست نیروهای رژیم صهیونیستی ترور شد و به شهادت رسید.

بی تردید یکی از مهمترین رخدادهای دو دهه گذشته نامگذاری سال توسط رهبر معظم انقلاب بوده. این نامگذاری ها که همواره در پیام های نوروزی و همزمان با تحویل سال نو اعلام می شود قطب نمای حرکت مردم و دولتمردان در سال بوده و جهتگیری های کلان در حوزه های مختلف را بیان می کند. اولین نامگذاری در سال 73 با عنوان «وجدان کاری و انضباط اجتماعی» صورت گرفت و آخرین آن مربوط به سال 92 با عنوان «سال حماسه اقتصادی و حماسه سیاسی» بود.

در عین حال پیش از انقلاب اسلامی هم نوروز صحنه وقایع مختلفی بوده است. رحلت آیت الله بروجردی در سال 1340 رخ داد و عالم تشیع، مرجعیت واحد و فراگیر خود را در آن روزها از دست داد.

از دیگر وقایع، این که در آستانه نوروز سال 1345 رادیو و تلویزیون ملی ایران افتتاح شد. در این میان باید به زلزله خراسان در سال 36 اشاره کرد و البته آخرین تعطیلی رسمی سال یعنی سالروز تصویب ملی شدن صنعت نفت در 29 اسفند را هم نباید از یاد برد که عملاً باعث شده یک روز از سال قبل جزو تعطیلی هر سال نوی ایرانیان باشد.

در سال های اخیر، خبر وضع آب وهوا و وضعیت راه ها و نیز آمار تصادفات و مسافران به یک خبر ثابت در ایام نوروز تبدیل شده است. وقایعی همچون ساعت زمین (خاموش کردن چراغ ها به شکل نمادین برای همکاری در راه محیط زیست) 12 فروردین و نیز روز طبیعت هم جزو وقایعی است که می تواند مورد توجه رسانه ها قرار گیرد. با همه این خبرها حق بدهید کسانی از این موضوع ناراحت باشند که روزنامه ها در نوروز چاپ نمی شود. نوروز شاید از روزهای دیگر ایرانیان هم پرخبرتر باشد.

مصطفی، مسعود، آنا،

منابع: 1- روزنگار جامع ایران پس از انقلاب اسلامی / رضا طاهرخانی 2- اطلاعات هشتاد سال / انتشارات روزنامه اطلاعا